

консультацію щодо того, яким чином вирішити тимчасові матеріальні труднощі, не продаючи свої органи. Впровадити жорстку систему контролю за запобіжною діяльністю відповідних підрозділів правоохоронних органів щодо виявлення і притягнення до відповідальності осіб, які здійснюють «посередницьку» чи іншу протизаконну діяльність у сфері трансплантації (зокрема, через мережу Інтернет).

Запровадити постійний моніторинг та перевірку змісту Інтернет-оголошень про пропозицію продажу органів. Зобов'язати трансплантологів, повідомляти правоохоронні органи про факти звернення до них посередників, інших осіб, що бажають продати чи купити трансплантати.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко В. Борис Тодуров: «Кримінальна трансплантація в Україні можлива лише у фантазіях кінорежисерів» / Валерія Бондаренко // Дзеркало тижня. – 28 жовтня 2000 р. – № 42.
2. Галковська Т. Двісті тисяч доларів за нирку! Хто більше? Трансплантологи переходять на економічні методи стимулювання донорства / Тетяна Галковська // Дзеркало тижня. – 11 січня 2003 р. – № 1.
3. Закон України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині» [Електронний ресурс] // Режимдоступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1007-14>
4. Комаров А.А. Криминологические аспекты трансплантологии / А.А. Комаров // Право и современность. Сборник научно-практических статей. Выпуск 2. Часть 2 / Под ред. Л.И. Бочковой, С.В. Савинова. – Саратов: Саратовский юридический институт МВД РФ, 2007. – С. 124–129.
5. Лаврик А. Агент «трансплантаційної мафії» / Андрій Лаврик // Український тиждень. – 5-11 вересня 2008 р. – № 36 (45). – С. 46–49.

Андрєєва Ганна Дмитрівна

студентка 3 курсу юридичного факультету

Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

м.Дніпропетровськ

Науковий керівник:Галабурда Н.А

кандидат юридичних наук, доцент

ПРОБЛЕМА ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЕВТАНАЗІЇ В УКРАЇНІ

Особливу увагу юристів, медиків, філософів, представників інших спеціальностей привертає проблема евтаназії. Необхідність вивчення правових проблем евтаназії у ракурсі медичного права обґрунтовується складною природою самої евтаназії, де тісно переплелися питання медицини і права.

Певним аспектам проблематики легалізації евтаназії присвячено наукові праці А.Я. Іванюшкіна, А.П. Громова, С.Н. Бакунина, С.Г. Стеценка, Р.О. Стефанчука.

Вперше поняття “евтаназія” (від грец. “eu” – хороший та “thanatos” – смерть) було введено в науковий обіг ще в XVI ст. англійським філософом Френсісом Беконом, якому належать слова: «Обов'язок лікаря полягає не тільки у тому, щоб відновлювати здоров'я, але й у тим, щоб полегшити страждання і муки, що спричинені хворобою...». Він визначав евтаназію як «хороша, спокійна і легка смерть без мук і страждань». [1]

Життя людини в Україні визнається найвищою соціальною цінністю. «Кожна людина має невід'ємне право на життя. Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань». Право на життя закріплено і в Цивільному кодексі України де визначено заборону задовольняти прохання фізичної особи про припинення її життя (ч. 4 ст. 281).[4]

Відповідно до «Декларації стосовно евтаназії» від 1987 року евтаназія є актом умисного переривання життя пацієнта, навіть зроблена на прохання самого пацієнта чи на прохання його близьких родичів, є неетичною. Це не звільняє лікаря від врахування бажання пацієнта, щоб процеси вмирання відбувались природним шляхом у заключній стадії лікування. Лісабонська декларація щодо прав пацієнта від 1981 р. проголошує право пацієнта померти з гідністю (п. "д").

В залежності від поведінки медичного працівника розрізняють евтаназію пасивну та активну, у залежності від можливості хворого висловити свою волю добровільну і недобровільну.

Зокрема, активна евтаназія - це проведення будь-яких дій, введення лікарських засобів, які прискорюють смертельний результат.

Пасивна евтаназія - це незастосування засобів і невиконання лікарських маніпуляцій, які б підтримували певний час життя важкохворого пацієнта. Щодо пасивної евтаназії існує точка зору, що вона дозволена навіть в українському законодавстві. Мова йде про ст. 43 «Основ законодавства України про охорону здоров'я», яка проголошує право пацієнта на відмову від медичного втручання. З цією точкою зору важко погодитися, оскільки право на відмову від медичного втручання - суб'єктивне законне право пацієнта, що може бути реалізоване шляхом відсутності згоди на медичне втручання. У той же час евтаназія - це поєднання індивідуальної свободи однієї людини й обов'язку іншої. Тим самим для здійснення евтаназії потрібні визначені дії з боку медичного працівника, що визначає наявність соціального компонента.[3]

Сьогодні питання щодо можливості застосування евтаназії залишається відкритим. У більшості держав світу евтаназія або не передбачена законом, або заборонена ним. 10 років тому, 1 квітня 2002 року в Нідерландах вперше в світі була легально застосована процедура припинення життя людини, що страждає невиліковним захворюванням і яка, при цьому, нестерпно страждає. Сьогодні щорічна кількість "заявок на смерть" в Голландії обчислюється тисячами, евтаназія дозволена в країнах Бенілюксу, Швейцарії, трьох штатах США (Орегон, Вашингтон і Монтана), законопроект про її легалізацію розглядається парламентом Шотландії.

На сьогодні евтаназія в Україні заборонена законом. Про це йдеться у ст.52 «Основ законодавства України про охорону здоров'я». Отже питання евтаназії є дуже неоднозначним.[2]

З однієї сторони застосування евтаназії, забезпечує право людини на самостійне розпорядження своїм життям, а також гуманність, яка дозволяє не терпіти нестерпні страждання, високої позитивної оцінки заслуговує повага до волі людини, що бажає своїм відходом із життя зняти моральний і фінансовий тягар із близьких людей.

Прихильники застосування евтаназії нерідко порівнюють її з законодавчо закріпленим дозволом відмовитись від лікування.

Існує також думка про те, що є певне обмеження прав невиліковно хворих людей у порівнянні з іншими людьми, оскільки останні для зведення "рахунків з життям" можуть зробити самогубство, у той час як невиліковно хворі за станом здоров'я часто позбавлені такої можливості.

З іншого боку легалізація евтаназії призвела б до неприпустимого тиску щодо деяких інвалідів, престарілих і невиліковно хворих осіб, які б хотіли ще пожити, але водночас не хочуть бути "марним і тяжким тягарем" для суспільства.

Процедура евтаназії може полегшити вчинення злочинів шляхом застосування фізичного або психологічного тиску на пацієнта, підкупу медичного персоналу, зловживання посадовим положенням, шахрайства тощо.

У сьогоднішніх умовах еутаназія може перетворитися на засіб умертвіння самотніх старих, дітей-інвалідів, осіб, які хворіють на невиліковні хвороби і на лікування яких бракує коштів тощо.

Відбудеться паралізування наукового прогресу, адже якщо еутаназія буде дозволена законодавцем, то медичному персоналові не доведеться відшукувати нові методи полегшення страждання хворого, ученим-біологам і генетикам не доведеться винаходити нові засоби боротьби з раком, СНІДом та іншими тяжкими хворобами.

Складно буде встановити добровільність ухвалення рішення. І навіть у тому випадку, коли добровільна згода пацієнта є очевидною, завжди існує ймовірність того, що хворий, може переглянути своє рішення, тоді коли розпочата процедура позбавлення життя уже викличе незворотні зміни у його організмі.

Крім того, якщо розглядати еутаназію із юридичної точки зору, лікар, який робить смертельну ін'єкцію, фактично учиняє умисне вбивство.

Можуть виникнути проблеми у правильності постановки діагнозу і прогнозу подальшого розвитку захворювання, проблема одержання згоди пацієнта, що знаходиться в несвідомому стані, проблема встановлення і доведення добровільності відходу з життя, медико-етичні проблеми і багато інших.

Отже, однозначний висновок щодо можливості застосування еутаназії зробити складно. У випадку дозволу проведення еутаназії потрібно враховувати безліч аспектів, чітко визначити процедуру виконання еутаназії, коло осіб, щодо яких вона може проводитися, визначити, яку кримінальну відповідальність нестиме та особа, яка якимось чином порушила процес еутаназії.

Таким чином, з огляду на все вищевикладене, у поєднанні з особливостями соціально-економічного і правового статусу людини і громадянина в Україні, легалізація еутаназії не є достатньо обґрунтованою. Необхідно в тому числі орієнтуватися на положення клятви Гіппократа, що містить такі рядки: "Я не дам нікому смертельного засобу, якого у мене просять і не вкажу шляхи для подібного задуму". Велика кількість помилкових діагнозів, труднощі визначення дійсно безнадійного стану хворого, істинне призначення лікаря як хранителя життя і здоров'я - ці й низка інших причин виправдовують неможливість законодавчого закріплення еутаназії. Народження людини, а також її відхід з життя - природні біологічні процеси. Наділяти кого-небудь правом прискорювати смерть іншої людини неприпустимо. За іншого підходу мова йшла б про медичну допомогу як засіб забезпечення права на смерть, що неприпустимо як через відсутність такого легального права, так і через державну позицію, відповідно до якої медицина повинна сприяти збереженню і зміцненню життя і здоров'я людини.

В Україні легалізувати еутаназію було б невірним кроком. На сьогоднішній день надання їй правомірною характеру тягне за собою ряд негативних наслідків. В умовах нашої держави при бідності медицини вона може перетворитись у засіб умертвіння одиноких престарілих, інвалідів, хворих на рак та СНІД, на утримання і лікування яких не вистачає коштів. Медикам не потрібно буде ламати голову, як полегшити страждання хворого медикаментами, психологічними та іншими засобами, а вченим-біологам та генетикам — винаходити нові засоби боротьби з раком, СНІДом та іншими життєнебезпечними хворобами. Крім того, в хворих у критичному стані розвиваються всякого роду депресії, які виражаються в невір'ї у сприятливий наслідок і самі по собі можуть ініціювати прохання хворого про смерть як швидке позбавлення від страждання.

Отже, можна дійти висновку, що сьогодні, з огляду на світовий і вітчизняний досвід, законодавчо врегулювати в Україні процес еутаназії, яка не суперечила б чинному та перспективному законодавству, а також не зачіпала професійного гуманізму та етики медичних працівників, неможливо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гаврилюк Д.В. Евтаназія в Україні: бути чи ні? // Права людини як критерій морального виміру політики і державної влади: зб. тез доповідей за матеріалами міжвузівських студентських наукових читань, присвячених 57-й річниці прийняття Загальної декларації прав людини (8 грудня 2005 року) / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми, 2006. – С.34-36.
2. Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19 листопада 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. - №4. – Ст. 19.
3. Стеценко С.Г., Стеценко В.Ю., Сенюта І.Я. Медичне право України: Підручник / За заг. ред. д.ю.н., проф. С.Г. Стеценка. - К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. - 507 с.
4. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року // Офіційний вісник України. – 2003. - №11. – Ст. 461.

Юзіков Георгій Станіславич

студент 3 курсу юридичного факультету
Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара
м.Дніпропетровськ
Науковий керівник: Юзікова Н.С.
кандидат юридичних наук, доцент

ХАРАКТЕРИСТИКА ОЗНАК ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ КОМП'ЮТЕРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Для України “комп'ютерна” злочинність є відносно новим видом злочину, на відміну від багатьох інших (більш розвинутих) країн.

Так, вперше злочин з використанням ЕОМ було зареєстровано у США ще у 1969 р., коли Альфонсе Конфесоре постав перед американським судом за вчинення злочину, який спричинив шкоду на суму 620 тис. дол. Звісно, що на цьому історія “комп'ютерних” злочинів не закінчується. Майже кожен рік після цього були «гучні» пограбування які відбувалися за допомогою використання ЕОМ. У 1984 р. – з'явився перший комп'ютерний вірус.

У 1985 р., коли депутати Верховної Ради СРСР ще голосували, піднімаючи руки, у Конгресі США за допомогою вірусу була введена система електронна система голосування. І далі: 1989 р. – американський студент блокує 6000 ЕОМ Пентагона; 1992 р. – порушена робота реакторів Ігналінської АЕС (Литва).

На конференції країн Великої вісімки щодо проблем кіберзлочинності, яка проходила у жовтні 2000 року, міністр закордонних справ Німеччини Йошка Фішер відзначив, що збитки від кіберзлочинів сягають 100 мільярдів німецьких марок (\$ 45 млрд.) щорічно. А останні роки дії кіберзлочинців обчислюються у сотні мільярдів євро.

Практично кожний розділ Особливої частини КК України містить норми про відповідальність за злочини, які можуть вчинятися з безпосереднім використанням комп'ютерної інформації. Це, зокрема, і розділ II “Злочини проти життя та здоров'я особи”. Наприклад, в 2000 р. у США було зареєстроване перше вбивство, на замовлення, вчинене з використанням комп'ютерних технологій. Жертвою злочину став відомий бізнесмен, який знаходився на апараті штучного життєзабезпечення в одній із медичних клінік. Невідомий злочинець розробив спеціальну комп'ютерну програму, за допомогою використання мережі Інтернет пошкодив програмне забезпечення того комп'ютера, який контролював роботу системи життєзабезпечення. Внаслідок цих дій відбувся збій ПК і хворий помер.